

Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc odvolacímu soudu, by o odvolání znovu jednal a rozhodl.

Důvody:

V souzeném případě uzavřely strany, když byly před tím vyjednávaly, dne 26. srpna 1929 smlouvu o rozsudím, v níž se uvádí, že z důvodů stavby vznikly mezi stranami spory, že strany činí různé údaje o tomto právním poměru, jmenovitě že činí jedna strana určitou pohledávku, jejíž výši druhá strana popírá, a že se k rozhodování celé rozepře strany dohodly, by o ní rozhodl rozhodčí soud. Nelze souhlasiti s názorem odvolacího soudu, že rozhodčí soud nebyl podle smlouvy ustanoven i k rozhodování o tom, zda dne 26. července 1929 byla mezi stranami ujednána úmluva, podle níž se žalobci zavázali zaplatiti žalovanému 120.000 Kč, ano prý nelze tento úmysl stran dovoditi z korespondence stran před ujednáním rozhodčí smlouvy, na jejímž základě pak došlo k této smlouvě, a že důsledkem toho rozhodnutím ze dne 11. listopadu 1929 překročil rozhodčí soud meze svého úkolu, takže jeho výrok jest podle § 595 čís. 5 c. ř. s. právně bezúčinný. Není žalováno, že tu není platné smlouvy rozhodčí, nýbrž jest žalováno o bezúčinnost rozhodčího výroku z důvodu, že rozhodčí soud překročil meze svého úkolu. Tento důvod lze řešiti jen na základě písemné a oběma stranami podepsané smlouvy, nikoliv však na základě úmyslu stran v ní neprojeveného. Písemná rozhodčí smlouva jest jediné směřodátná a základem výkladu rozhodčího soudu, při čemž rozhodčí výrok musí býti ovšem v souladu s touto smlouvou. Rozhodci nemohli a nesměli přihlížeti k tomu, co předcházelo písemné smlouvě, ani zkoumati, co strany chtěly smlouvou tou, vázání jsouce jen na slovní výklad rozhodčí smlouvy, proti jejíž platnosti nebyly vzneseny námitky. Podle zcela jasného a určitého doslovu této smlouvy vznesly strany na rozhodce rozhodnutí své rozepře bez určitého omezení. Tím přenechaly strany rozhodcům rozhodnutí o celém sporu a rozhodci byli oprávněni rozhodnouti i o narovnání na zaplacení 120.000 Kč, ana výhrada v té příčině nebyla v rozhodčí smlouvě stanovena, a jest vyloučena jakákoliv další úvaha o správnosti jejich názoru. Výroku rozhodců nelze tudíž v souzeném případě odporovati podle § 595 čís. 5 c. ř. s.

Čís. 11421.

Přípustnost pořadu práva pro nárok, jež si činí účastník proti náboženské jednotě na podíl na jmění získaném subvencemi a sbírkami k provedení reemigrace.

Vyúčtování (§ 1012 obč. zák.), vztahující se na dobu několika let a pozůstávající jen z několika málo položek, jejichž slovní doprovod jest zcela stručný a všeobecný, není řádné. Řádné vyúčtování musí býti, pokud lze, i doloženo. Musí to býti doklady, jichž jest zapotřebí, by byl

poskytnut úplný a spolehlivý obraz o zmocněncově jednání. Není třeba prováděti důkaz znalci o tom, že jest vyúčtování účetnický správné.

Účastníku nepřisluší proti náboženské jednotě nárok na vyúčtování domnělého jeho podílu ze subvencí a sbírek.

(Rozh. ze dne 25. února 1932, Rv I 1945/31.)

Žalovaná Jednota prováděla t. zv. reemigrační akci bývalých českých emigrantů v republice Polské. Žalobce, jeden z reemigrantů, domáhal se žalobou, o niž tu jde, na Jednotě, by byla uznána povinnou, vydati žalobci řádné vyúčtování platů přijatých od žalobce i od jiných osob fysických a právnických pro žalobce, jakož i platů učiněných za žalobce osobám fysickým i právnickým, úroků, jich výše a jinakého jich příslušenství, týkajících se žalobcovy reemigrace. Žalobce tvrdil v žalobě, že žalovaná Jednota zakročila u Státního pozemkového úřadu pro něho o přiděl nemovitosti, že jí složil v hotovosti větší peníz na úhradu přídělové ceny, že žalovaná uspořádala ve prospěch reemigrantů sbírku po celé republice, jež vynesla půl milionu korun a že obdržela různé subvence ve výši jednoho a půl milionu korun; žalovaná prý však nepoužila všech peněz žalobcem složených na příděl a řádně mu je nevyúčtovala, pročež domáhal se žalobce vyúčtování, jak shora uvedeno. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby. Důvody: Soud má za nesporné a zjištěno (§ 267 c. ř. s.), že šlo mezi stranami o poměr mandátní podle § 1002 a násl. obč. zák. a že tento poměr skončil výpovědí plné moci žalobcem dne 11. listopadu 1929. Ohledně obsahu tohoto zmocnění žalované strany jest dále nesporno, že žalovaná strana v rámci t. zv. reemigrační akce bývalých českých exulantů Polské republiky, kterážto akce byla jí úřady svěřena, přijala i od žalobce zmocnění za účelem získání pozemku z přídělové akce Státního pozemkového úřadu v Praze a žalobci také příděl pozemku v E. zprostředkovala, a, jak soud dále z předloženého vyúčtování zjišťuje, od něho také a pro něho různé částky za účelem obhospodařování přiděleného pozemku přijala i vydala a jak soud dále zjistil, k účelu provedení této reemigrační akce požívala různé podpory úřadů a obdržela subvenci 45.000 Kč od ministerstva sociální péče a 500.000 Kč od ministerstva zemědělství a vybrala na povolené veřejné sbírce 414.604 Kč. Podle názoru soudu jest zřejmo, že, pokud jde o veřejný mandát, daný žalované straně k provádění akce reemigrační úřady státními, jakož i pokud jde o subvence, pokud se týče jiné podpory a o výtěžek veřejné sbírky, má žalovaná strana vyúčtovati výhradně těm orgánům státním, které jí zmocnění daly. Pokud však jde o jednotlivé reemigranty, kteří žalovanou stranu k provedení reemigrace a k získání přídělu pozemku pro sebe zmocnili a příslušné peníze složili a za něž žalovaná, jak jest shora zjištěno, různé peníze přijímala i vydávala, nemůže býti pochybností o tom, že jde o poměr soukromoprávní, že tedy po jeho skončení má žalovaná strana súčtovací povinnost podle § 1012 obč. zák. Ostatně žalovaná strana to nikterak nepopírá, výpověď plné moci doznává a uznává i svou povin-

nost súčtovací k žalobci, jen se hájí tím, že této své povinnosti plně dostála, zaslavši mu vyúčtování ve sporu předložené a dovozujíc, že jiné mu ani dáti nemůže a že žalobce je také bez námitek přijal a uznal. Povinnost žalované v souzeném případě, ona opatřovala jistou správu žalobcova jmění, pokud jde o předložení účtu podle § 1012 obč. zák., rovná se povinnosti řádného účtování, doklady doloženého obdobou §§ 837, 1198 obč. zák. a zejména, že žalovaná strana jest povinna dáti žalobci t. zv. vyúčtování konečné. Že této své povinnosti žalovaná strana nedostála, vydavši žalobci vyúčtování ve sporu předložené, jest z tohoto vyúčtování zřejmo na první pohled, neboť položky výdajové i příjmové nejsou náležitě specifikovány a doklady k nim chybí vůbec. O d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil. D ů v o d y: Odvolatelka vidí neúplnost řízení v tom, že prvý soud neprovádí důkaz znalci účetnictví o tom, že ve sporu předložené vyúčtování jest řádné a že odpovídá úplna zásadám účetnickým. Naproti tomu jest však uvést, že otázka, zda jest vyúčtování řádné, jest otázkou právní, jejíž zodpovědění jest vyhrazeno soudu. Tuto otázku může soud v souzeném případě, o nějž jde, posouditi sám bez provedení důkazu znaleckého, vycházeje se stanoviska, že toto vyúčtování jest určeno pro žalobce, který jest rolníkem, tedy nikoliv osobou v účetnictví znalecky kvalifikovanou, a nikoliv pro někoho, na něhož by bylo lze činiti požadavek takové znalecké kvalifikace, že by se mohl spokojiti způsobem vyúčtování obvyklým snad mezi osobami, majícími zvláštní účetnické znalosti. Prvý soud nepochybil, použiv na souzený případ ustanovení § 1012 obč. zák., an právem měl za to, že mezi stranami šlo o poměr mandátní. I když odvolatelka tvrdí, že šlo o zvláštní poměr plnomocenský, neříká, podle kterých jiných právních předpisů než předpisů XXII. hlavy obč. zák. měl býti tento právní poměr posuzován. Nehledíc však k tomu, nebylo mezi stranami sporu o tom, že žalovaná strana přijímala od žalující strany peněžité částky a konala za ni platy za účelem provedení reemigrace do vlasti na základě plné moci žalující stranou pro ni vystavené, že tedy pro ni obstarávala jednání, jaká má na mysli ustanovení § 1002 obč. zák., takže prvý soud právem považoval právní poměr mezi stranami za poměr mandátní, upravený předpisy XXII. hlavy obč. zák. Podjala-li se strana žalovaná tohoto úkolu z důvodů humanitních, národních a historických, může se jednati jen o nerozhodný motiv, který nemění pravou povahu právního jednání. Co dále odvolatelka, provádějíc výtku nesprávného právního posouzení, uvádí, lze shrnouti v tvrzení, že prvý soud neprávem nepovažoval vyúčtování, předané žalovanou stranou straně žalující, za řádné. Prvý soud však případně své stanovisko odůvodnil poukazem k tomu, že vyúčtování předložené ve sporu není ve svých položkách náležitě specifikováno a že není opatřeno doklady. Naproti tomu uvádí odvolatelka, že řádným vyúčtováním jest vyúčtování, obsahující všechny položky příjmu a vydání. I kdyby však bylo pravdivé tvrzení odvolatelky, že předložené vyúčtování vykazuje všechny položky příjmové a výdajové, přes to o sobě to nestačí k tomu, by vyúčtování bylo považováno za řádné, ano nepodává zcela přesný a jasný

obraz činnosti zmocněncovy a any jednotlivé údaje vyúčtování nejsou doloženy tak, by se zmocnitel mohl přesvědčiti, že údaje odpovídají pravdě. V souzeném případě sestává však vyúčtování, ačkoliv se vztahuje na dobu několika let, jen z několika málo položek, jejichž slovní doprovod jest zcela stručný a všeobecný, zejména na straně »má hraditi« uvádí výlohy jen úhrnkově, aniž blíže uvádí, za co a komu výlohy se staly a proč jsou výlohy ty účtovány žalobci k tíži právě položkami ve vyúčtování napsanými, takže žalobci nedávají možnost správnost jak co do důvodu, tak co do výše přezkoumati, to tím méně, any nejsou vůbec opatřeny doklady. Proto nepochybil první soud, neuznav toto vyúčtování za řádné ve smyslu § 1012 obč. zák. a vyhověv z toho důvodu žalobě.

Nejvyšší soud vyhověl dovolání žalované v tom směru, že změnou rozsudků obou nižších stolic zamítl žalobu, by bylo uznáno právem, že žalovaná jest povinna vydati žalobci řádné vyúčtování platů od jiných osob fyzických nebo právnických pro žalující stranu přijatých, jakož i platů z těchto platů za žalující stranu osobám fyzickým a právnickým učiněných, úroků z nich a výše těchto úroků a jinakého jejich příslušenství, žalobcovy reemigrace se týkajících; jinak odvolání nevyhověl.

Důvody:

Dovolatelka napadá rozsudek odvolacího soudu ze všech dovolacích důvodů § 503 čís. 1—4 c. ř. s. Vytýká zmatečnost rozsudků obou stolic nižších, pokud bylo rozhodnuto o žalobcovu nároku na vyúčtování subvencí poskytnutých státem a veřejných sbírek povolených žalované správními úřady k účelům reemigračním, ježto prý tu jde o jmění, mající veřejnoprávní základ a vyúčtování jich nelze uplatňovati pořadem práva (§§ 503 čís. 1 a 477 čís. 6 c. ř. s.). Leč s tímto názorem dovolatelky nelze souhlasiti. Jak plyne ze žalobcova přednesu před prvním soudem, domáhá se žalobce toho, by mu žalovaná vyúčtovala, jaká částka a od kdy připadá z veřejných sbírek žalované prý ve prospěch reemigrantů, tedy prý také v jeho prospěch povolených a ze státních subvencí žalované k témuž účelu poskytnutých. Jde tedy o nárok, který si žalobce činí proti žalované na podíl na jmění, získaném subvencemi a sbírkami k provedení reemigrace. Nárok tento jest nárokem soukromoprávním a uplatniti jej lze jen sporem před řádnými soudy (§ 1 c. ř. s.). subvencí žalované k témuž účelu poskytnutých. Jde tedy o nárok, který grační tedy k podniku rázu soukromoprávního, přešly ve správu žalované a není důvodu, proč by ohledně tohoto jmění nemohla býti žalována na soudě. Sbírký veřejné smí býti sice pořádány jen po předchozím povolení úřadů správních (výnos min. vnitra ze dne 21. března 1901 čís. 6525), avšak poměry ohledně jmění sbírkami získaného řídí se předpisy práva občanského. Není tudíž výtka zmatečnosti opodstatněna. Avšak vývody dovolání s hlediska dovolacího důvodu § 503 č. 1 c. ř. s., zejména poukaz k tomu, že žalovaná má ze subvencí a sbírek vyúčtovati

jen orgánům státním, čímž zahaleně upírá žalobci aktivní oprávnění k žalobě, a že jednotlivcům nevzniklo individuální oprávnění na kvotu subvencí a sbírek a tudíž ani nárok na vyúčtování, jsou v podstatě uplatňováním dovolacího důvodu nesprávného právního posouzení věci (§ 503 č. 4 c. ř. s.). Ze žalobních údajů a ze žalobní prosby vyplývá, že jest lišiti dvojí jmění, ohledně něhož se žalobce domáhá vyúčtování: 1. jeho vlastní jmění, které žalované svěřil, a 2. peníze jiným reemigrantem pro něho složené a podíl na něho připadající ze subvencí a veřejných sbírek k účelům reemigračním. Pokud jde o nárok na vyúčtování jmění pod 1. uvedeného, nepochybil odvolací soud, jak mu dovolatelka s hlediska dovolacích důvodů § 503 čis. 2, 3 a 4 c. ř. s. vytýká, uznáv nárok ten za oprávněný. Že vyúčtování, které žalovaná dala žalobci, nejsou specialisováno a pokud lze doloženo, neodpovídá řádnému vyúčtování, na něž má žalobce podle §§ 1012, 1038, 837, 1198 obč. zák. nárok, dovodil odvolací soud případně a odkazuje se, co se toho týče, na důvody napadeného rozsudku (§ 503 čis. 4 c. ř. s.). Jest přisvědčiti odvolacímu soudu, že řádné vyúčtování musí býti, pokud lze, i doloženo, neboť dokladů zapotřebí jest k úplnosti a k přesnosti vyúčtování. (§ 1039 obč. zák., Sb. n. s. čis. 6278, 6452 a j.). K tomu, kterými doklady a jakého obsahu jest vyúčtování doložiti, lze říci jen tolik, že to musí býti doklady, jichž jest zapotřebí, by měl žalobce ve vyúčtování úplný a spolehlivý obraz o úkonech žalované při správě jeho majetku a jejího jednání za něho. Jak počínati si u dokladů, jež jsou žalobci a ještě jiným osobám společné, o tom má ustanovení § 348 obč. zák. Neprávem, pokud jde o to, zda vyúčtování žalobci bylo řádné, vytýká dovolatelka s hlediska dovolacího důvodu podle čis. 2 § 503 c. ř. s., že nebyli slyšeni svědci B., F. a V. a že nebyl proveden důkaz znalci. Případně, co se této, již v odvolání uplatňované výtky týče, poukázal odvolací soud k tomu, že otázka, zda jest vyúčtování dané žalobci řádné, jest otázkou právní a že pro rozřešení této otázky v souzeném případě postačilo, pokud se týče postačuje předložené vyúčtování samo. Vyúčtování to, jak dovolatelka v dovolání sama uznává, jest zcela stručné, všeobecné a úhrnkové a neuvádí, zač, komu se výlohy staly a proč byly žalobci účtovány k tíži. Takové stručné a jen úhrnkové vyúčtování beze všech dokladů nelze uznati za řádné vyúčtování v hořejším smyslu. Nebylo potřebí prováděti důkaz znalci o tom, že vyúčtování jest účetnický správné. To náležitě odůvodnil odvolací soud a odkazuje se na jeho důvody. Dovolání v tomto směru jest bezdůvodné a nebylo mu vyhověno.

Naproti tomu dovolací soud uznává, že nižší soudy posoudily nesprávně věc po stránce právní, přiznavše žalobci nárok na vyúčtování peněz, prý jiným reemigrantem pro něho složených a domnělého jeho podílu ze subvencí a ze sbírek. Povinnost vyúčtovat předpokládá správu společného majetku nebo obstarávání cizích věcí, a nárok na vyúčtování přísluší jen tomu, jehož majetku nebo věcí se správa a obstarávání týče. Že žalované byly jiným reemigrantem peníze pro žalobce odevzdány, žalobce ani netvrdil; nemůže tedy žádati z nich vyúčtování. Pokud jde

o domnělý žalobcův podíl na penězích, získaných subvencemi a sbírkami, jest uvážiti toto: Žalovaná si vytkla za cíl provéstí reemigraci potomků těch, kdož v době pobělohorské byli nuceni z vlasti se vystěhovati. K dosažení cíle toho bylo zapotřebí hmotných prostředků, které si hleděla opatřiti zápůjčkou, subvencemi a veřejnými sbírkami, které jí k tomu účelu byly povoleny. Tím vzniklo přechodné jmění účelové, které žalovaná spravovala a o kterém určovala, jak se ho má k dosažení vytčeného cíle upotřebiti. Komu a kolik měla individuálně z něho dáti a v jaké formě, zdali v penězích či poskytnutím reálních podmínek existenčních, nebylo jí uloženo úřadem subvenci poskytnuvším, a žalobce ani netvrdil, že jednotlivými dárci byly dary poskytnuty ve prospěch individuálně označených osob, zejména ve prospěch žalobcův. Bylo tudíž dáno na vůli žalované, by, sledujíc dosažení vytčeného účelu, podle svého uvážení hledíc k potřebě jednotlivých reemigrantů peněžních prostředků upotřebila. Z toho plyne, že žalobci nepřísluší proti žalované právní nárok na vydání určité částky z peněz subvenčních a sbírkami získaných, že žalovaná při správě jmění toho nespravuje jmění žalobcovo a proto jeho nárok na vyúčtování není zákonem odůvodněn. Co žalovaná žalobci z těchto peněz dala, bylo darem, kterého žalobce nabyl odezdáním a který, chtěl-li jej přijmouti, musel přijmouti tak, jak mu byl dán. O právu na jeho vyúčtování nemůže býti řeči. Po této stránce neposoudily tedy nižší soudy věc správně a bylo proto částečnou změnou rozsudků nižších stolic rozhodnouti jak se stalo.

Čís. 11422.

“Hypotekární věřitel, jenž byl při dražbě přítomen, patřil k osobám, které měly býti tázány, zda podávají odpor proti příklepu, třebaže se při dražbě nepřihlásil za koupěchtivého a nepodával.

Účastníku nelze upřítí právo k rekursu z důvodu, že nepodal odpor proti příklepu, nebylo-li možnosti podati odpor proti příklepu, an příklep byl udělen ihned po pěti minutách po podání, aniž předcházelo poučení o odporu a aniž byli přítomní na odpor tázáni.

Měla-li se podle právoplatných dražebních podmínek konati dražba několika knihovních těles, bylo vyvolati a prodávati nemovitosti každou zvlášť. Byly-li však nemovitosti společně vyvolány a za jednotné podání příklepnuty, aniž dražební podmínky byly v tom smyslu po předchozím řízení podle § 162 ex. ř. změněny a aniž všechny v § 162 ex. ř. uvedené osoby s tím souhlasily, jde o vadu podle § 184 čís. 6 pokud se týče podle druhé věty prvního odstavce § 187 ex. ř.

(Rozh. ze dne 25. února 1932, R II 1/32.)

Soud první stolice udělil příklep k vydraženým nemovitostem Občanské záložně. Rekursní soud k rekursu knihovního věřitele Spořitelního a záloženského spolku zrušil tento příklep a uložil prvnímu soudu, by, vypsav novou dražbu, po zákonu dále jednal. Důvody: